

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 538287

ETAP: Semestr letni

Informacje ogólne:

Prowadzący: dr Elżbieta Talik

Organizator: Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii

Liczba godzin tydzień / semestr: 2 / 30

Jezyk wykładowy: Język polski

Kierunek studiów:

Lokalizacja w planach rocznych: Rok - Semestr

Punkty ECTS:

Forma zaliczenia: Nie sklasyfikowany

Cele przedmiotu:

C1 – przekazanie wiedzy na temat koncepcji potraumatycznego wzrostu (PTG - posttraumatic growth).

C2 - uwrażliwienie na problemy natury etycznej związanej z diagnozą/ terapią osób po doświadczeniu traumy.

Wymagania wstępne:

Podstawowa wiedza z zakresu psychologii klinicznej i psychologii zdrowia.

Efekty kształcenia dla przedmiotu:

WIEDZA

W1 – posiada wiedzę na temat potraumatycznego wzrostu (PTG), zna różne modele wzrostu po traumie; rozumie terminologię używaną w koncepcji PTG i potrafi odróżnić podstawowe i bliskoznaczne pojęcia. Zna podstawowe zagadnienia z zakresu dyscyplin bazowych dla koncepcji PTG, w szczególności – psychologii klinicznej, psychologii zdrowia. K_W01 K_W03 K_W10

W2 – ma pogłębioną wiedzę na temat czynników utrudniających rozwój człowieka (w szczególności – stres, kryzys, trauma) oraz reakcji ludzi na zdarzenia traumatyczne. Zna czynniki warunkujące potraumatyczny wzrost oraz rozpowszechnienie zjawiska w różnych grupach społecznych. K_W05 K_W08

W3 – posiada wiedzę na temat podmiotowych i sytuacyjnych uwarunkowań potraumatycznego wzrostu, a w szczególności znaczenia religijności/ duchowości oraz systemów wartości dla wystąpienia PTG. K_W07

W4 – ma uporządkowaną wiedzę na temat zaburzeń związanych z traumą (zespół stresu pourazowego, ostra reakcja na stres; ostre zaburzenie potraumatyczne); zna koncepcje (psychologiczne, biologiczne, interakcyjne i społeczne) wyjaśniające powstawanie i utrzymywanie się tych zaburzeń oraz różne formy udzielania pomocy psychologicznej. K_W13

W5 - Zna wartość podstawowych metod do diagnozy potraumatycznego wzrostu, ich zalety i ograniczenia oraz możliwości interpretacji klinicznej. K_W13

UMIEJĘTNOŚCI

U1 – potrafi wykorzystać poznane modele teoretyczne do analizowania i interpretowania uwarunkowań i mechanizmów potraumatycznego wzrostu. K_U01

K_U02
U2 – potrafi zaplanować oraz przeprowadzić proces diagnostyczny dotyczący zjawiska potraumatycznego wzrostu, z zachowaniem standardów etycznych w diagnozie; potrafi wskazać ograniczenia przeprowadzonej diagnozy. K_U05 K_U08 K_U09 K_U10 K_U11

U3 – potrafi wskazać kierunki oddziaływań terapeutycznych wobec osób po traumie, ukierunkowane na pozytywne funkcje negatywnych doświadczeń. Umie krytycznie ocenić dostępne formy pomocy psychologicznej. K_U06 K_U07 K_U10

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

K1 – jest świadomy znaczenia zasad etycznych i prawnych w pracy z osobami po traumie. K_K02 K_K03

K2 – Posiada podstawowe kompetencje dotyczące pomocy psychologicznej osobie (w różnym wieku) przeżywającej negatywne doświadczenia: stres, kryzys, traumę; przyjmuje postawę szacunku wobec osób po traumie; potrafi zachować należyłą wrażliwość i empatię. K_K05 K_K06

K3 – wykazuje krytyczną postawę wobec koncepcji PTG – jest świadomy zastrzeżeń metodologicznych oraz kontrowersji konceptualizacyjnych. K_K07

Metody dydaktyczne:

Konwersatorium, studium przypadku, praca w grupie, elementy psychodramy.

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Ocena niedostateczna

(W) – Student/ka nie posiada wiedzy na temat różnych modeli potraumatycznego wzrostu, jego uwarunkowań, sposobów pomiaru; nie dysponuje wiedzą na temat aktualnych kontrowersji związanych z PTG.

(U) – Student/ka nie posiada umiejętności niezbędnych do przeprowadzenia procesu diagnostycznego i terapeutycznego osoby po traumie

(K) - Student(ka) nie operuje w sposób krytyczny wiedzą, dotyczącą zjawiska potraumatycznego wzrostu. Student(ka) nie potrafi samodzielnie przeprowadzić studium przypadku osoby po traumie.

Ocena dostateczna

Student/ka posiada elementarną wiedzę na temat różnych modeli potraumatycznego wzrostu, jego uwarunkowań, sposobów pomiaru; w niewielkim stopniu dysponuje wiedzą na temat aktualnych kontrowersji związanych z PTG.

(U) – Student/ka posiada niektóre umiejętności niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnostycznego i terapeutycznego osoby po traumie

(K) - Student(ka) operuje w sposób mało krytyczny wiedzą, dotyczącą zjawiska potraumatycznego wzrostu. Student(ka) dostatecznie potrafi przeprowadzić studium przypadku osoby po traumie.

Ocena dobra

(W) – Student/ka posiada dość duży zasób wiedzy na temat różnych modeli potraumatycznego wzrostu, jego uwarunkowań, sposobów pomiaru; w dużym stopniu dysponuje wiedzą na temat aktualnych kontrowersji związanych z PTG.

(U) – Student/ka posiada spore umiejętności niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnostycznego i terapeutycznego osoby po traumie

(K) – Student/ka potrafi krytycznie ocenić zjawisko potraumatycznego wzrostu. Student(ka) potrafi samodzielnie przeprowadzić studium przypadku osoby po traumie.

Ocena bardzo dobra

(W)– Student/ka posiada szeroką wiedzę na temat różnych modeli potraumatycznego wzrostu, jego uwarunkowań, sposobów pomiaru; dysponuje szeroką wiedzą na temat aktualnych kontrowersji związanych z PTG. .

(U) – Student/ka posiada umiejętności niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnostycznego i terapeutycznego osoby po traumie.

(K) – Student/ka potrafi krytycznie ocenić zjawisko potraumatycznego wzrostu, biorąc pod uwagę aktualne zarzuty metodologiczne i kontrowersje konceptualne wobec zjawiska PTG. Student(ka) bardzo dobrze potrafi przeprowadzić studium przypadku osoby po traumie.

Treści programowe przedmiotu:

1. Wprowadzenie w problematykę - pozytywne skutki negatywnych doświadczeń życiowych: stresu, kryzysu i traumy.
2. Negatywne reakcje na stres - ostra reakcja na stres, zaburzenie stresowe pourazowe, zespół stresu pourazowego (PTSD).
3. Zjawisko potraumatycznego wzrostu - terminologia, różne modele wzrostu po traumie, rozpowszechnienie zjawiska.
4. Podmiotowe i sytuacyjne czynniki warunkujące wzrost po traumie.
5. Pomiar potraumatycznego wzrostu - narzędzia pomiaru, ich wartość diagnostyczna, prognostyczna, możliwości interpretacyjne oraz ograniczenia.
6. Uwagi krytyczne na temat koncepcji potraumatycznego wzrostu - zastrzeżenia metodologiczne, kontrowersje konceptualizacyjne.
7. Etyczne aspekty diagnozy i terapii osób po doświadczeniu traumy.
8. Prezentacja badań, dotyczących zjawiska PTG.
9. Analiza przypadków osób z PTG.
10. Podstawowe kompetencje istotne dla wspierania procesu wzrostu po traumie.

Literatura:

Literatura podstawowa

1. Dudek, B. (2003). Zaburzenie po stresie traumatycznym. Gdańsk: GWP.
2. Jayawickreme, E.; Blackie, L. E. R. (2014). "Post-traumatic growth as positive personality change: Evidence, controversies and future directions". *European Journal of Personality*. 28 (4): 312–331.
3. Meyerson, D. A.; Grant, K. E.; Carter, J. S.; Kilmer, R. P. (2011). "Posttraumatic growth among children and adolescents: A systematic review". *Clinical Psychology Review*. 31 (6): 949–964.
4. Newman, E., Fogler, J. M., McMackin, R. A., Keane, T. K. (2015). *Terapia traumy. Teoria i praktyka terapii opartej na dowodach*. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.
5. Ogińska-Bulik, N. (2013). Pozytywne skutki negatywnych doświadczeń traumatycznych, czyli kiedy łzy zamieniają się w perły. Warszawa: Difin.
6. Tedeschi, R., Addington, E., Cann, A., & Calhoun, L. G. (2014). Post-traumatic growth Some needed corrections and reminders. *European Journal of Personality*, 28, 350-351

Literatura uzupełniająca

1. Cohen J.A., Mannarino A.P., Deblinger E. (2011) *Terapia traumy i traumatycznej żałoby u dzieci i młodzieży*. Kraków: Wydawnictwo UJ.
2. Garland, C.(2013). *Czym jest trauma. Podejście psychoanalityczne*. Warszawa: Oficyna INGENIUM.
3. Lis-Turlejska, M. (2002). *Stres traumatyczny. Występowanie, następstwa, terapia*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie "Żak".
4. Ogińska-Bulik, N. (2015). *Dwa oblicza traumy. Negatywne i pozytywne skutki zdarzeń traumatycznych u pracowników służb ratowniczych*, Warszawa: Difin.
5. Rothschild, B. (2014). *CIAŁO PAMIĘTA Psychofizjologia traumy i terapia osób po urazie psychicznym*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
6. Tedeschi, R. G., Calhoun, I. G. (2004). Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, 15, 1-8.